

การศึกษาสาเหตุของการลาพักการศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
A Study of Causes of Leave of Absence
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

มลิวัลย์ อริพงษ์^{1*}
Maliwan Aripong^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการลาพักการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากเอกสารบันทึกข้อความขอลาพักการศึกษาของนักศึกษาที่ยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาและผ่านความเห็นชอบของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และ 2) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของการลาพักการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ด้วยแผนภูมิแก๊งปลาจากเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเกี่ยวกับงานทะเบียนการศึกษา โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 519 ราย ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มที่เป็นข้อมูลได้มาจากการเก็บรวบรวมคำร้องขอลาพักการศึกษาของนักศึกษาที่ยื่นผ่านความเห็นชอบจากส่วนงานวิชาการต้นสังกัดของนักศึกษา ในภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2564 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยใช้เครื่องมือการวิจัยเทคนิคการหาสาเหตุของปัญหา คือ แผนภูมิแก๊งปลาตามหลักการ 4P ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลและความสัมพันธ์ของตัวแปร ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ จากผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของการลาพักการศึกษามากที่สุด 2 ลำดับแรก คือ 1. ปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.23 2. ไม่มีวิชาลงลงทะเบียน จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.99 ผลการวิเคราะห์สาเหตุการลาพักการศึกษา พบว่า ด้านเครื่องมือ สาเหตุหลักมาจากการสอนแบบออนไลน์ ด้านคน สาเหตุหลัก คือ ปัญหาสุขภาพ เตรียมตัวสอบใหม่ ศึกษาต่อต่างประเทศ ด้านวิธีการ สาเหตุหลัก คือ ไม่มีวิชาลงลงทะเบียน ไม่ได้ลงทะเบียนตามระยะเวลา สาเหตุรอง คือ ภาระงานอาจารย์เต็ม อาจารย์ผู้สอนไม่เพียงพอ ห้องเรียนไม่เพียงพอ รายวิชาไม่เปิดสอน และด้านสิ่งแวดล้อม สาเหตุหลักคือปัญหาด้านครอบครัวและปัญหาด้านการเงิน

คำสำคัญ: การลาพักการเรียน สถานภาพนักศึกษา แผนภูมิแก๊งปลา

Abstract

The purpose of this research was to 1) To analyze the information on leave of absence from undergraduate students from the memorandum documentation of the application for leave of absence was submitted and approved by King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang. And 2) To analyze the causes of leave of absence for undergraduate students with fishbone chart from the staff of undergraduate section. There are 519 samples, which is a classified sample collected from leave of absence applications of students that submitted through the agreement of the academic department. From 1st to 2nd semester of academic year 2021 and 1st semester of academic year 2022 by using a research tool to determine the cause of the problem with fishbone chart according to 4P principles to determine the cause of problems. In part of data analysis and variable relationships, the researcher used descriptive statistics to analyze, including frequency and percentage. The study results found that there are two most common reasons for taking leaves of absence 1. Personal problems depression 105 cases, representing 20.23%, and 2. No subjects

¹ สำนักทะเบียนและประมวลผล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

¹ Office of the Registrar, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok, 10520

*Corresponding author: e-mail: maliwan.ar@kmitl.ac.th

Received: August 16, 2023, Accepted: September 25, 2023, Published: April 20, 2024

registered 83 cases, representing 15.99%. The results of the analysis to determine the cause of leave of absence found that on the tools were mainly caused by online learning. For people were mainly caused for health problems, preparation for a new exam, studying abroad. In terms of methodology, the main reason is that there are no registration subjects and not registered in the fixed period of time. Secondary causes are teacher full workload, instructors are not enough, insufficient classrooms, no courses open. And environmentally, the main causes are family problems and financial problems.

Keywords: leave of absence, student status, fishbone chart

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) การศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีภารกิจหลักในการจัดการเรียนรู้ในระดับสูงให้กับนักศึกษา เพื่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ ซึ่งในระหว่างทางของการศึกษานั้นก็มีกระบวนการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้การสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาช้าลงหรือไม่สำเร็จ หนึ่งในนั้น คือ การลาพักการศึกษา ซึ่งมีผลกระทบต่อตัวนักศึกษาตั้งแต่เข้าศึกษาในภาคการศึกษาแรกจนถึงภาคการศึกษาสุดท้ายของนักศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. 2528 มีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการศึกษา การค้นคว้าและการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของประเทศ ด้านการจัดการศึกษา ปัจจุบันสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก เป็นการจัดการศึกษาในระบบทวิภาค มีทั้งหลักสูตรปกติ หลักสูตรต่อเนื่อง หลักสูตรนานาชาติ โครงการหลักสูตรสองปริญญาทั้งภายในและภายนอกสถาบันฯ เปิดสอนระดับปริญญาตรี ใช้เวลาศึกษาตามปกติ 2 - 6 ปี ประกอบด้วย 11 คณะ 5 วิทยาลัย และ 1 วิทยาเขต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้เปิดรับสมัครสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา 3 แบบ ดังนี้ 1) การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาแบบโควตา 2) การคัดเลือกเข้าศึกษาแบบรับตรง และ 3) การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง (Admissions) ในปีการศึกษา 2564 จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 23,235 คน ระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 1,937 คน มีผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ จำนวน 5,920 คน ปีการศึกษา 2565 มีจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 23,435 คน ระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 2,977 คน มีผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 6,414 คน และปีการศึกษา 2566 มีจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 24,739 คน ระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 2,940 คน เพราะแต่ส่วนงานวิชาการได้มีการเปิดหลักสูตรที่หลากหลายทันสมัยเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกในปัจจุบัน ซึ่งมีแนวโน้มจำนวนนักศึกษาที่จะเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี ในปีการศึกษา 2563 มีนักศึกษาขอลาพักการศึกษาจำนวน 220 คน ปีการศึกษา 2564 มีนักศึกษาที่ขอลาพักการศึกษา จำนวน 338 คน และในปีการศึกษา 2565 มีนักศึกษาขอลาพักการศึกษาจำนวน 376 คน (ข้อมูลจากสถิติจำนวนนักศึกษาในฐานระบบข้อมูลของสำนักทะเบียนและประมวลผล ณ วันที่ 23 กันยายน 2566) และพบว่าในแต่ละภาคการศึกษามีนักศึกษาที่ยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

การลาพักการศึกษา เป็นหัวข้อหนึ่งที่ถูกรวบรวมไว้ในข้อบังคับการศึกษาระดับปริญญาตรี เพราะเกี่ยวข้องกับสถานภาพของนักศึกษาในระหว่างศึกษา การจะมีสถานภาพเป็นนักศึกษาได้นั้น นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด หากนักศึกษาไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใด จะมีผลต่อสถานภาพการเป็นนักศึกษาทำให้ถูกประกาศรายชื่อพ้นสภาพด้วยสาเหตุไม่ลงทะเบียนเรียนต่อเนื่องกันทุกภาคการศึกษา ดังนั้น การลาพักการศึกษาจึงเป็นการลงทะเบียนประเภทหนึ่งที่นักศึกษาใช้ติดต่อกับสถาบันเพื่อขอยกหยุดการศึกษาในภาคการศึกษาหนึ่ง ๆ สถาบันฯ จะรับทราบการติดต่อนั้น และให้สถานภาพของนักศึกษาคงอยู่ต่อไปโดยไม่ถูกประกาศรายชื่อพ้นสภาพนักศึกษา และรวมถึงในระหว่างที่ศึกษาในภาคการศึกษาหนึ่ง ๆ หากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดหรือเหตุจำเป็น นักศึกษาอาจหยุดการศึกษาระหว่างภาคได้โดยการลาพักการศึกษาในภาคการศึกษานั้น

ซึ่งจะเป็นช่องทางหนึ่งที่นักศึกษาจะใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารบอกให้สถาบันฯ ทราบวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้น ซึ่งการลาพักการศึกษาเป็นการลาพักทั้งภาคการศึกษา หากได้ลงทะเบียนวิชาเรียนในภาคการศึกษานั้นไปแล้ว ถือเป็นการยกเลิกการลงทะเบียนนั้น โดยรายวิชาเรียนที่ได้ลงทะเบียนทั้งหมดจะไม่ปรากฏในใบแสดงผลการศึกษา ซึ่งถือเสมือนหนึ่งไม่เคยศึกษาวิชานั้น หากนักศึกษาไม่ลาพักการศึกษาหรือถอนรายวิชาในระหว่างภาคการศึกษา วิชาที่ลงทะเบียนเรียนจะมีผลเป็น “F” ซึ่งจะมีผลต่อคะแนนเฉลี่ยระหว่างภาคและคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา ทั้งนี้ การลาพักการศึกษาจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการสอบปลายภาคของภาคการศึกษาที่ต้องการลาพักการศึกษา นักศึกษาที่ครบกำหนดระยะเวลาการลาพักการศึกษา สามารถกลับเข้ามาศึกษาต่อในหลักสูตรปัจจุบัน โดยต้องชำระค่าธรรมเนียมการลาพักการศึกษาตามประกาศของสถาบัน หากกรณีนักศึกษาไม่กลับเข้าศึกษาต่อและไม่ยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาเพิ่มเติม โดยขาดการติดต่อโดยรวมเกิน 3 ปีการศึกษา จะถือว่าพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

การลาพักการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องมีระบบแบบแผนที่มีความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ตลอดจนเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของนักศึกษาว่าได้ผ่านกระบวนการศึกษาในตามแผนการศึกษาในโครงสร้างและหลักสูตรที่มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการด้านวิชาการของส่วนงานวิชาการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยมีสำนักทะเบียนและประมวลผลเป็นหน่วยงานดูแลและรับผิดชอบเรื่องนี้ การลาพักการศึกษาที่ปฏิบัติตามข้อบังคับของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ว่าด้วยการศึกษาในระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 สำหรับปีการศึกษา 2565 นี้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้มีกำหนดให้นักศึกษาสามารถลาพักการศึกษาได้โดยไม่จำกัดจำนวนครั้งจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา นักศึกษาติดต่อเขียนคำร้องผ่านส่วนงานวิชาการ โดยแจ้งสาเหตุที่ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนได้ พร้อมแนบสำเนาบัตรนักศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ทำการวิจัยการศึกษาปัญหาและสถานภาพทางการเรียนของนักศึกษาที่ลาพักการศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ โดย จุรีพร และฐานิตา (2555) กล่าวว่าว่านักศึกษาที่ขอลาพักการศึกษามากที่สุด คือ ชั้นปีที่ 4 ส่วนสาเหตุที่นักศึกษาลาพักการศึกษามากที่สุด คือ 1) ปัญหาด้านการเรียน เช่น ผลการเรียนต่ำ เวลาเรียนไม่เพียงพอและไม่ได้ลงทะเบียนเรียน 2) ปัญหาทางการเงิน 3) ปัญหาด้านครอบครัว 4) ปัญหาด้านจิตใจ (เช่น ความเครียด ซึมเศร้า) และ 4) ปัญหาด้านร่างกายเป็นโรคต่าง ๆ ประสบอุบัติเหตุ ลาอุปสมบท ดูแลกิจการทางบ้าน เกณฑ์ทหาร และรอการย้ายสาขาวิชา

โดยการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของปัญหานั้นมีหลากหลายทฤษฎีตามบริบทของปัญหา ซึ่งมีทฤษฎีที่นิยมใช้ในปัจจุบัน คือ ทฤษฎีแผนภูมิก้างปลา (Fish Bone Diagram) หรือเรียกเป็นทางการว่า แผนผังสาเหตุและผล (Cause and Effect Diagram) หรือเรียกอีกชื่อว่า แผนภูมิอิชิกาวะ (Ishikawa Diagram) ตามชื่อผู้คิดค้น คือ คุณคาโอรุ อิชิกาวะ (Kaoru Ishikawa) ที่นำผังก้างปลาใช้ในการจัดการปัญหาและเพิ่มคุณภาพการผลิตสำหรับอุตสาหกรรมในช่วงปี พ.ศ.2503 – พ.ศ.2511 กล่าวโดย วันเฉลิม (2559) เป็นแผนภูมิที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบและสาเหตุ โดยแบ่งเป็น สาเหตุหลัก สาเหตุรอง และสาเหตุย่อย ด้วยโครงสร้างที่ชัดเจนในการวิเคราะห์ระบุปัจจัยพื้นฐานของสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อนำไปดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นจะเริ่มจากกว้างใหญ่ โดยปัจจัยต่าง ๆ นั้น จะแตกแขนงมาจากหัวข้อสาเหตุหลัก ไม่มีการกำหนดสาเหตุไว้อย่างตายตัว ซึ่งสาเหตุหรือปัจจัยหลัก ๆ อาจเปลี่ยนแปลงไปขึ้นอยู่กับบริบทของปัญหา ในการวิเคราะห์หาสาเหตุปัญหาด้วยการถามว่า “ทำไม” นั้น เป็นการวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของเหตุและผล หลายครั้งการระดมความคิดอาจก่อให้เกิดสาเหตุที่ไม่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความสับสนและเสียเวลาได้ ดังนั้นการใช้เครื่องมือนี้ ต้องการให้มุมมองจากคนที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านนั้น ๆ เพื่อความแม่นยำ

จากหลักการและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์หาสาเหตุของการลาพักการศึกษาและหาสาเหตุแห่งปัจจัยที่เกี่ยวกับการลาพักการศึกษาของนักศึกษา ในภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2564 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของนักศึกษาลาพักสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยนำเสนอเป็นแผนภูมิก้างปลาตามหลักการ 4P Place (สถานที่), Procedure (กระบวนการ), People (คน), Policy (กฎระเบียบ/นโยบาย) เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการดูแลให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักศึกษาในการลาพักการศึกษาให้มีความเหมาะสมต่อไป และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อให้ นักศึกษากลุ่มนี้ที่ไม่สามารถสำเร็จการศึกษา หรือสำเร็จการศึกษาแต่ไม่ได้เป็นไปตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำไปใช้เชื่อมโยงกับระบบงานอื่นที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตบัณฑิตและมีผลต่อการตัดสินใจในการบริหารงานของทุกส่วนงานวิชาการและผู้บริหารต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการลาพักการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากเอกสารบันทึกข้อความขอลาพักการศึกษาของนักศึกษาที่ยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาและผ่านความเห็นชอบจากส่วนงานวิชาการต้นสังกัดของนักศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของการลาพักการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยแผนภูมิแก๊งปลาจากเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเกี่ยวกับงานทะเบียนการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้ทำการวิเคราะห์สาเหตุของการลาพักการศึกษาของนักศึกษาทุกหลักสูตร ระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2564 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565
2. การวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาประชากรที่เป็นนักศึกษา เฉพาะนักศึกษาที่ยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษา และผ่านความเห็นชอบจากมติคณะกรรมการประจำส่วนงานวิชาการต้นสังกัดของนักศึกษา โดยมีบันทึกข้อความขอลงทะเบียนลาพักการศึกษามายังสำนักทะเบียนและประมวลผล ในภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2564 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คำร้องขอลาพักการศึกษา และมติคณะกรรมการประจำส่วนงานวิชาการ ให้ความเห็นชอบในการอนุมัติลาพักการศึกษา
2. ทฤษฎีแผนภูมิแก๊งปลา (Fish Bone Diagram) สำหรับวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาในการลาพักการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษา คือ
 - 1.1 ศึกษาข้อมูลการลาพักการศึกษาของนักศึกษาจากเอกสารบันทึกข้อความขอลาพักการศึกษาของนักศึกษาที่ยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาและผ่านความเห็นชอบจากมติคณะกรรมการประจำส่วนงานวิชาการต้นสังกัดของนักศึกษา โดยมีบันทึกข้อความขอลงทะเบียนลาพักการศึกษามายังสำนักทะเบียนและประมวลผล ในภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2564 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 519 ชุด (1 ชุดต่อคน) เป็นกลุ่มตัวอย่างศึกษาจากประชากรการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม

1.1 ศึกษาสาเหตุการลาพักการศึกษาจากเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเกี่ยวกับงานทะเบียนการศึกษาจากทุกส่วนงานวิชาการ จาก 11 คณะ 5 วิทยาลัย และ 1 วิทยาเขต โดยกำหนดจำนวนตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างศึกษาจากประชากร

2. โดยนำเสนอเป็นแผนภูมิแก๊งปลาตามหลักการ 4P Place (สถานที่), Procedure (กระบวนการ), People (คน), Policy (กฎระเบียบ/นโยบาย) โดยมีกระบวนการคือ กำหนดปัญหาที่ต้องการหาสาเหตุ และระดมความคิดเพื่อหาสาเหตุของปัญหาหลัก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกข้อความขอลาพักการศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูลสาเหตุของการลาพักการศึกษา รวมทั้งสิ้น 519 ราย โดยนำเทคนิคการเปรียบเทียบข้อมูล (Comparative Techniques) นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลเชิงปริมาณของข้อมูล มีวิธีการดังนี้

1. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจำแนกประเภท ได้แก่ สาเหตุการลาพักการศึกษา
2. จัดทำตารางแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลเชิงปริมาณจำแนกตามสาเหตุการลาพักการศึกษา
3. ประมวลผลเปรียบเทียบข้อมูลแต่ละสาเหตุ
4. ตีความค้นหาสาเหตุของเหตุผลในการลาพักการศึกษา
5. สร้างข้อสรุปและหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงกระบวนการลาพักการศึกษาให้มีความเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้
 - 2.1 ข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลได้มีการเก็บรวบรวมและบันทึกไว้เรียบร้อยแล้ว เป็นแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) จำนวนข้อมูล ที่ผู้วิเคราะห์ต้องการศึกษาหาสาเหตุการลาพักการศึกษาของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 142 ราย ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 196 ราย และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 181 ราย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 2.3 เลือกสาเหตุของการลาพักการศึกษา เพื่อวิเคราะห์หาต้นตอของปัญหาดังกล่าวโดยใช้แผนผังก้างปลาโดยใช้หลักการ 4P
3. การนำเสนอข้อมูล ดังนี้
 - 3.1 นำเสนอในรูปแบบทความ ลักษณะการเสนอเป็นบทความสั้น ๆ และมีข้อมูลตัวเลขอยู่ด้วย
 - 3.2 นำเสนอในรูปแบบตาราง โดยกรอกข้อมูลที่เป็นตัวเลขโดยแบ่งเป็นแถวตั้ง (Columns) และแถวนอน (Row) เพื่อจัดข้อมูลให้เป็นระเบียบ
 - 3.3 นำเสนอในรูปแบบภาพ เพื่อแสดงข้อมูลที่ทำให้เกิดความน่าสนใจ ทำให้อ่านเข้าใจง่ายและรวดเร็ว

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลหาสาเหตุของการลาพักการศึกษาจากบันทึกข้อความที่ได้รับการอนุมัติให้ลงทะเบียนลาพักการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามภาคการศึกษา ปีการศึกษา จำนวนทั้งหมด 519 คน มีผลดังตารางที่ 1 ซึ่งพบว่าในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 มีนักศึกษาลาพักการศึกษานักเรียนจำนวน 142 คน จากจำนวนนักศึกษาที่ลาพักการศึกษาทั้งหมด ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 มีจำนวนนักศึกษาลาพักการศึกษานักเรียนจำนวน 196 คน จากจำนวนนักศึกษาที่ลาพักการศึกษาทั้งหมด และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มีนักศึกษาลาพักการศึกษานักเรียนจำนวน 181 คน จากจำนวนนักศึกษาที่ลาพักการศึกษาทั้งหมด

จำนวนสาเหตุหลักของการลาพักการศึกษามีจำนวน 8 สาเหตุ โดยเรียงลำดับตามจำนวนนักศึกษามากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับดังต่อไปนี้ ปัญหาด้านการเรียน (ออนไลน์) จำนวน 55 ราย ปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน 54 ราย ไม่มีวิชาลง รอลงทะเบียนเทอมถัดไป จำนวน 49 ราย เตรียมตัวสอบใหม่ จำนวน 48 ราย ปัญหาด้านการเงิน จำนวน 40 ราย ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนภายในระยะเวลาที่กำหนด จำนวน 16 ราย เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยน จำนวน 11 ราย และปัญหาด้านอื่น ๆ รวมกันจำนวน 65 ราย (ตารางที่ 2)

จำนวนสาเหตุหลักของการลาพักการศึกษามีจำนวน 7 สาเหตุ โดยเรียงลำดับตามจำนวนนักศึกษามากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับดังต่อไปนี้ ปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน 51 ราย ไม่มีวิชาลง รอลงทะเบียนเทอมถัดไป จำนวน 34 ราย ปัญหาด้านการเงิน จำนวน 26 ราย เตรียมตัวสอบใหม่ จำนวน 19 ราย ศึกษาต่อต่างประเทศ จำนวน 11 ราย ปัญหาด้านการเรียน จำนวน 10 ราย และปัญหาด้านอื่น ๆ รวมกัน จำนวน 30 ราย (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ลงทะเบียนลาพักการศึกษาจำแนกตามภาคการศึกษา ปีการศึกษา

ปีการศึกษา/ภาคการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
2564/1	142	27.36
2564/2	196	37.77
2565/1	181	34.87
รวม	519	100

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ลงทะเบียนลาพักการศึกษาจำแนกตามสาเหตุของการขอลาพักการศึกษาประจำปีการศึกษา 2564

ลำดับ	เหตุผล/สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
1	ปัญหาด้านการเรียน (ออนไลน์)	55	16.27
2	ปัญหาด้านสุขภาพ	54	15.98
3	ไม่มีวิชาลง รอลงทะเบียนเทอมถัดไป	49	14.50
4	เตรียมตัวสอบใหม่	48	14.20
5	ปัญหาด้านการเงิน	40	11.83
6	ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนภายในระยะเวลาที่กำหนด	16	4.73
7	นักศึกษาแลกเปลี่ยน	11	3.25
8	อื่น ๆ	65	19.23
รวม		338	100.00

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ลงทะเบียนลาพักการศึกษาจำแนกตามสาเหตุของการขอลาพักการศึกษาประจำปีการศึกษา 2565

ลำดับ	เหตุผล/สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
1	ปัญหาด้านสุขภาพ	51	28.18
2	ไม่มีวิชาลง รอลงทะเบียนเทอมถัดไป	34	18.78
3	ปัญหาด้านการเงิน	26	14.36
4	เตรียมตัวสอบใหม่	19	10.50
5	ศึกษาต่อต่างประเทศ	11	6.08
6	ปัญหาการเรียน	10	5.52
7	อื่น ๆ	30	16.57
รวม		181	100

ผู้ดำเนินการวิจัยได้ทำการรวมสาเหตุหลักในการลาพักการศึกษาจากทั้ง 3 ภาคการศึกษา เพื่อพิจารณาสาเหตุที่นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุของการลาพักการศึกษาในส่วนที่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งพบว่ามีจำนวนสาเหตุหลักของการลาพักการศึกษาทั้ง 2 ปีการศึกษา มีจำนวน 10 สาเหตุ โดยเรียงลำดับตามจำนวนนักศึกษามากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับดังต่อไปนี้ ปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน 105 ราย ไม่มีวิชาลง รอลงทะเบียนเทอมถัดไป จำนวน 83 ราย เตรียมตัวสอบใหม่ จำนวน 67 ราย ปัญหาด้านการเงิน จำนวน 66 ราย ปัญหาการเรียน (ออนไลน์) จำนวน 55 ราย นักศึกษาแลกเปลี่ยน ศึกษาต่อต่างประเทศ จำนวนสาเหตุละ 23 ราย ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนภายในระยะเวลาที่กำหนด จำนวน 22 ราย ปัญหาด้านครอบครัว จำนวน 19 ราย และปัญหาด้านอื่น ๆ รวมกันจำนวน 56 ราย (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ข้อมูลสรุปสาเหตุในการลาพักการศึกษาทั้ง 2 ปีการศึกษา

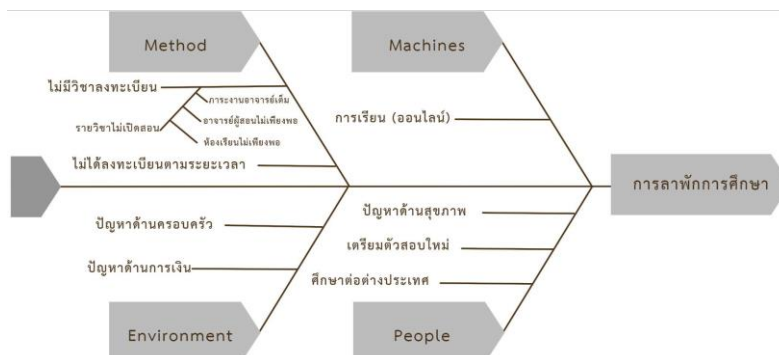
ลำดับ	เหตุผล/สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
1	ปัญหาด้านสุขภาพ	105	20.23
2	ไม่มีวิชาลง รอลงทะเบียนเทอมถัดไป	83	15.99
3	เตรียมตัวสอบใหม่	67	12.91
4	ปัญหาด้านการเงิน	66	12.72
5	การเรียน (ออนไลน์)	55	10.60
6	นักศึกษาแลกเปลี่ยน	23	4.43
7	ศึกษาต่อต่างประเทศ	23	4.43
8	ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนภายในระยะเวลาที่กำหนด	22	4.24
9	ปัญหาด้านครอบครัว	19	3.66
10	อื่น ๆ	56	10.79
รวม		338	100.00

โดยเมื่อดำเนินการแจกแจงข้อมูลตามตารางไขว้เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ จากสาเหตุไม่มีวิชาลงทะเบียน จำนวน 83 ราย แยกตาม คณะ ชั้นปี และเพศ ซึ่งพบว่า คณะที่มีนักศึกษายื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาเนื่องจากไม่มีวิชาลงทะเบียนทั้ง 2 ปีการศึกษา จำนวน 7 คณะ โดยเรียงลำดับตามจำนวนนักศึกษามากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับดังต่อไปนี้ มากที่สุด คือ คณะสถาปัตยกรรม ศิลปะและการออกแบบ จำนวน 25 ราย รองลงมา คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 19 ราย คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 16 ราย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จำนวน 14 ราย คณะเทคโนโลยีการเกษตรและคณะวิทยาศาสตร์ คณะละจำนวน 4 ราย และคณะอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 1 ราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศชาย จำนวน 61 ราย เพศหญิงจำนวน 22 ราย เป็นนักศึกษาระหว่างชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 14 ราย และมากกว่าชั้นปีที่ 4 จำนวน 69 ราย (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ข้อมูลความสัมพันธ์แยกตามคณะ เพศ ชั้นปี เนื่องจากสาเหตุไม่มีวิชาลงทะเบียนทั้ง 2 ปีการศึกษา

ลำดับ	คณะ	รวมจำนวน	เพศ					ชั้นปี	
			ชาย	หญิง	1	2	3	4	มากกว่าชั้นปี 4
1	สถาปัตยกรรม ศิลปะและการออกแบบ	25	19	6	0	1	0	2	22
2	วิศวกรรมศาสตร์	19	15	4	0	1	1	0	17
3	เทคโนโลยีสารสนเทศ	16	15	1	0	0	0	1	15
4	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี	14	7	7	0	1	0	7	6
5	เทคโนโลยีการเกษตร	4	0	4	0	0	0	0	4
6	วิทยาศาสตร์	4	4	0	0	0	0	0	4
7	อุตสาหกรรมอาหาร	1	1	0	0	0	0	0	1
	รวม	83	61	22	0	3	1	10	69

จากการระดมความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเกี่ยวกับงานทะเบียนการศึกษามีต่อสาเหตุของการลาพักการศึกษาผู้ดำเนินการวิจัยได้ผลตามภาพที่ 1 โดยสาเหตุของการลาพักการศึกษา โดยเหตุผลที่เลือกมาดำเนินการวิเคราะห์เอกสารหาสาเหตุของปัญหาด้วยแผนภูมิแกงปลาตามหลักการ 4P ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปี 4 และนักศึกษาที่ศึกษามากกว่าชั้นปีที่ 4 ที่ต้องการเก็บตกรายวิชาหรือต้องออกไปฝึกสอนนอกสถานที่ โดยระบุในคำร้องขอลาพักการศึกษาว่า ไม่มีรายวิชาลงทะเบียน รองลงทะเบียนในเทอมถัดไป ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากอาจารย์ผู้สอนไม่เพียงพอเนื่องจากภาระงานอาจารย์เต็มหรือถึงกำหนดขึ้นตำแหน่งที่สถาบันฯ กำหนดแล้ว และไม่เปิดรายวิชาเพราะไม่ทราบข้อมูลนักศึกษาที่ตกค้างว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด เนื่องจากสถาบันฯ ได้มีข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานภาระงานทางวิชาของคณาจารย์ ภายในสถาบันเกี่ยวกับภาระงานสอนภาคการศึกษาปกติขึ้นต่ำไม่น้อยกว่าร้อยละ 45 ของภาระงานทั้งหมดซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายค่าสอนที่คิดตามจำนวนหัวของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน ห้องเรียนไม่เพียงพอต่อการเปิดรายวิชา ซึ่งจะเป็นรายวิชาที่จะต้องเข้าห้องปฏิบัติการใช้อุปกรณ์ในห้องทดลอง หรือต้องรอออกฝึกปฏิบัติการนอกสถานที่ และที่อาจารย์ผู้สอนไม่ทราบข้อมูลนักศึกษาที่ตกค้าง จนกว่านักศึกษาจะเขียนคำร้องขอลงทะเบียนเรียนล่าช้าในรายวิชานั้น ๆ ซึ่งอาจหมดเขตการเปิดรายวิชาและหมดเขตการลงทะเบียนเรียนล่าช้าแล้ว เพราะนักศึกษาไม่สนใจในการตรวจสอบรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา ทำให้ไม่มีวิชาลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น ๆ

ภาพที่ 1 แผนภูมิแกงปลาของสาเหตุในการลาพักการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ในการทบทวนเรื่อง “การศึกษาสาเหตุของการลาพักการศึกษา” มีรายละเอียดของสรุปตามวัตถุประสงค์มีดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการลาพักการศึกษานักศึกษา

1.1 จากจำนวนนักศึกษาที่ได้รับการอนุมัติให้ลาพักการศึกษาทั้งหมด 519 ราย ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 พบว่า ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 มีนักศึกษาขอลาพักการศึกษามากที่สุดจำนวน 196 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.77 รองลงมาเป็นภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มีนักศึกษาขอลาพักการศึกษา จำนวน 181 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.87 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 มีนักศึกษาขอลาพักการศึกษา จำนวน 142 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.36

1.2 จากจำนวนสาเหตุการลาพักการศึกษาประจำปีการศึกษา 2564 ทั้งหมด 8 สาเหตุที่นำมาวิจัย จำแนกตามสาเหตุการลาพักการศึกษา พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่มาจากนักศึกษามีปัญหาการเรียน (ออนไลน์) จำนวน 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.27 สาเหตุรองลงมา คือ ปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.98 และปัญหาด้านไม่มีเวลา รองลงมาเป็นเหตุมืดไป จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.50

1.3 จากจำนวนสาเหตุการลาพักการศึกษาประจำปีการศึกษา 2565 ทั้งหมด 7 สาเหตุที่นำมาวิจัย จำแนกตามสาเหตุการลาพักการศึกษา พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่มาจากปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.18 รองลงมา คือ สาเหตุที่นักศึกษาไม่มีเวลา รองลงมาเป็นเหตุมืดไป จำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.78 และสาเหตุด้านการเงิน จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.36

1.4 ผู้วิเคราะห์ได้รวบรวมสาเหตุการลาพักการศึกษา จากทั้ง 2 ปีการศึกษา จากทั้งหมด 10 สาเหตุ พบว่า สาเหตุการลาพักการศึกษานักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.23 รองลงมา คือ สาเหตุที่นักศึกษาไม่มีเวลา รองลงมาเป็นเหตุมืดไป จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.99 และสาเหตุที่นักศึกษาเตรียมตัวสอบใหม่ จำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.91

1.5 ผู้วิเคราะห์ได้ดำเนินการแจกแจงความสัมพันธ์จากสาเหตุไม่มีเวลาเรียน รองลงมาเป็นเหตุมืดไปของทุกคน จำนวน 83 ราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรม ศิลปะและการออกแบบ จำนวน 25 ราย รองลงมา คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 19 ราย คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 16 ราย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จำนวน 14 ราย คณะเทคโนโลยีการเกษตรและคณะวิทยาศาสตร์ จำนวนคณะละ 4 ราย และคณะอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 1 ราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศชาย จำนวน 61 ราย เพศหญิงจำนวน 22 ราย เป็นนักศึกษาที่ศึกษามากกว่าชั้นปีที่ 4 จำนวน 69 รายและกำลังศึกษาอยู่ระหว่างชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 14 ราย

2. จากการวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของการลาพักการศึกษาดังกล่าว 4P สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านเครื่องมือ (Machines) สาเหตุหลักมาจากการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งนักศึกษายังต้องการเข้ามาเรียนในห้องเรียนเพราะมีอุปกรณ์การสอนที่พร้อมกว่า และนักศึกษาไม่มีคอมพิวเตอร์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต

2.2 ด้านคน (People) สาเหตุหลัก คือ ปัญหาสุขภาพ เตรียมตัวสอบใหม่ ศึกษาต่อต่างประเทศ ไม่ชอบในสาขาเรียนเข้ามาเรียน

2.3 ด้านวิธีการ (Method) สาเหตุหลัก คือ ไม่มีเวลาเรียน ไม่ได้ลงทะเบียนตามระยะเวลา สาเหตุรอง คือ ภาระงานอาจารย์เต็ม อาจารย์ผู้สอนไม่เพียงพอ ห้องเรียนไม่เพียงพอ รายวิชาไม่เปิดสอน

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) สาเหตุหลัก คือ ปัญหาด้านครอบครัวและปัญหาด้านการเงิน

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้เป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยหาสาเหตุของการลาพักการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวนทั้งหมด 519 คน มีจำนวนนักศึกษาที่ขอลาพักการศึกษาเพิ่มมากขึ้นทุกภาคการศึกษา ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนจำนวนนักศึกษาคงอยู่กับจำนวนนักศึกษาขอลาพัก

การศึกษาจะพบว่า จากทั้ง 3 ภาคการศึกษา ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2564 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งอยู่ในช่วงสถานการณ์ของการระบาดของโรค Covid-19 ที่มีความรุนแรงส่งผลให้นักศึกษามีความประสงค์ขอลาพักการศึกษามากขึ้นกว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา โดยส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน 105 ราย (ร้อยละ 20.23) ไม่มีวีซาลง รองลงทะเบียนเทอมถัดไป จำนวน 83 ราย (ร้อยละ 15.99) เตรียมตัวสอบใหม่ จำนวน 67 ราย (ร้อยละ 12.91) ปัญหาด้านการเงิน จำนวน 66 ราย (ร้อยละ 12.72) ปัญหาด้านการเรียน (ออนไลน์) จำนวน 55 ราย และด้วยสาเหตุหลาย ๆ อย่าง ที่ส่งผลต่อการศึกษาทำให้นักศึกษาขอลาพักการศึกษา โดยมีผลสอดคล้องกับ จูริพร และฐานิดา (2555) พบว่า สาเหตุที่นักศึกษาลาพักการศึกษามากที่สุดคือปัญหาการเรียน ไม่ได้ลงทะเบียนเรียน ปัญหาทางการเงิน ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาด้านจิตใจ (เช่น ความเครียด ซึมเศร้า) และปัญหาด้านร่างกายเป็นโรคต่าง ๆ ประสบอุบัติเหตุ ลาอุปสมบท ดูแลกิจการทางบ้าน เกณฑ์ทหาร และรอการย้ายสาขาวิชา

1.1 ปัญหาด้านสุขภาพ จากการวิเคราะห์เชิงลึกจะพบว่า นักศึกษามีความเครียดทำให้เกิดอาการซึมเศร้า ไม่ชอบกับการเรียนในรูปแบบออนไลน์ เพราะนักศึกษายังอยากเข้ามาเรียนในห้องเรียนมากกว่า ด้วยเครื่องมือสื่อสาร อุปกรณ์การเรียนที่ไม่พร้อม ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวล เรียนไม่เข้าใจ กลัวเรียนไม่ทันเพื่อน กังวลกับผลการสอบเก็บคะแนนทั้งกลางภาค ปลายภาค

1.2 นักศึกษาไม่มีวีซาลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น รองลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาถัดไป เพราะบางรายวิชาอาจารย์ผู้สอนจะเปิดสอนเฉพาะภาคการศึกษา หรือสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุทัย (2553) และผลการวิจัยของ สราวุธ (2552) พบว่า การไม่ได้เรียนในสาขาที่ต้องการ การเรียนการสอนและทัศนคติต่อสาขาวิชาที่เรียน เป็นสาเหตุที่นักศึกษาออกกลางคันมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษตร (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการออกกลางคัน ได้แก่ เนื้อหาวิชาไม่ต่อเนื่องกับความรู้เดิม พื้นฐานความรู้ที่จะใช้ศึกษาต่อไม่เพียงพอ เนื้อหาวิชาที่เรียนยากเกินไป

1.3 ปัญหาเตรียมตัวสอบใหม่ สาเหตุเพราะนักศึกษาเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ไม่ถนัด หรือไม่สนใจ จึงมีความต้องการลาพักการศึกษา ไม่ชอบในสาขาที่เรียน ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาเรียนเพราะเรียนออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ จากสถานการณ์โรคระบาด Covid-19 และสถาบันฯ ได้มีประกาศให้อาจารย์ผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ทำให้ผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด นักศึกษาไม่ชอบในสาขาวิชาที่เรียนหรือต้องการไปสอบเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยอื่น เตรียมตัวสอบใหม่ เพื่อย้ายสถานศึกษาไปยังสถาบันอื่นหรือลงเรียนใหม่ในสาขาที่สนใจกับสถาบันอื่น การมีปัญหภายในครอบครัว การศึกษาเล่าเรียนในขณะที่มีภารกิจในการทำงาน หรือเกิดมาจากความขี้เมว ความมีกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถาบันที่เคร่งครัดเกินไป อาจเพราะปัจจัยเหล่านี้ที่ส่งผลทำให้เป็นสาเหตุในการลาพักการศึกษาของนักศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อมรา (2561) พบว่า การเรียนในสาขาวิชาที่ไม่สอดคล้องกับความถนัดและความสามารถ เป็นสาเหตุสำคัญในการลาออกของนิสิต

1.4 ปัญหาทางการเงิน จากสถานการณ์ของโรคระบาดส่งผลให้ผู้ปกครองและนักศึกษา ประสบปัญหาทางการเงินที่ไม่สามารถนำมาชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาได้ และไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน แม้รัฐบาลจะมีมาตรการช่วยเหลือค่าธรรมเนียมการศึกษาครึ่งหนึ่งและสถาบันประกาศลดค่าธรรมเนียมการศึกษาให้อีก 10% และขยายระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาออกไปก็ยังไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุทัย (2553) พบว่า ผู้ปกครอง ขึ้นวิธีการแก้ไขปัญหาที่ไม่ถูกต้องให้กับบุตรหลาน เช่น ให้ออก หรือไปทำงานหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวเนื่องจากฐานะยากจน และผลการศึกษาของ รังสิต (2550) พบว่า ครอบครัวมีฐานะยากจน ไม่แน่ใจว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะมีงานทำ และพ่อแม่มีลูกหลายคนดูแลไม่ทั่วถึง

1.5 ปัญหาการเรียนออนไลน์ เนื่องจากสถานการณ์ของโรคระบาด Covid-19 รัฐบาลประกาศให้มีมาตรการควบคุมอย่างเคร่งครัด ซึ่งสถาบันได้มีประกาศจัดการเรียนการสอนออนไลน์ทุกวิชา ส่งผลให้นักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนในห้องเรียน ไม่สามารถใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเรียนได้อย่างเต็มที่ นักศึกษาเรียนไม่เข้าใจ ไม่สามารถซักถามได้ตอบกับอาจารย์ผู้สอนอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำปาง

(2558) และ วรินทร์ (2560) ที่พบว่า สาเหตุหลักเกิดมาจากตัวของผู้เรียนหรือพฤติกรรมของผู้เรียน ครอบครัว และบุคคลที่อยู่รอบข้าง การขาดเพื่อนสนิทที่ไวใจในขณะเรียน และอาจารย์ผู้สอนเคร่งเครียดเกินไป รวมทั้งการมอบหมายงานหรือแบบฝึกหัด นักศึกษามีความเข้าใจไม่สอดคล้องกับอาจารย์ผู้สอนเนื่องจากการให้คำอธิบายที่ไม่ชัดเจน สอดคล้องกับ อติศักดิ์ (2562) ที่พบว่า การพ้นสภาพนิสิตในส่วนของสถานศึกษา ผู้สอน และตัวนักศึกษา มีส่วนสำคัญที่ทำให้นักศึกษาพ้นสภาพ

1.6 เหตุสุตวิสัยอื่น ๆ ที่ไม่สามารถเข้าเรียนได้ ซึ่งการลาพักการศึกษาดังกล่าวมีผลเสียหลายประการอย่างยิ่งในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความสูญเสียของผู้ปกครองและตัวนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อแล้วแต่ไม่สามารถเข้ามาเรียนที่สถาบันฯ ได้เต็มรูปแบบ ไม่สามารถใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ ทั้งในด้านการเสียทรัพย์สินเป็นค่าธรรมเนียมการศึกษาซึ่งเป็นการลงทุนที่สูญเสียเปล่า การสูญเสียทางด้านจิตใจ การสูญเสียของสถาบันฯ ในด้านการจัดการเรียนการสอนแล้วไม่สัมฤทธิ์ผลเนื่องจากนักศึกษาลาพักการศึกษา และส่งผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ สามารถพิจารณาได้ว่าการจัดการเรียนการสอนของสถาบันฯ มีประสิทธิภาพ มีความพร้อม และสามารถพัฒนาบัณฑิตได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ ซึ่งเป็นความสูญเสียทางการศึกษาหรือเป็นเพราะตัวนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอที่จะศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ตนได้เลือกแล้ว นับว่าเป็นการสูญเสียเป็นอย่างมากทั้งงบประมาณ ทรัพยากรบุคคลและโอกาสที่จะสำเร็จการศึกษาตามแผนการศึกษาของหลักสูตรนั้น ๆ ดังนั้น หากผู้บริหารหามาตรการแนวทางแก้ไขเพื่อให้การลาพักการศึกษาลดน้อยลง และมีแนวทางการพัฒนาเป็นรูปธรรมที่สามารถป้องกันปัญหาดังกล่าวได้

2. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเรื่องนักศึกษาไม่มีรายวิชาลงทะเบียนเป็นผลให้ต้องลาพักการศึกษา ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ส่วนงานวิชาการจะต้องมีการปรับปรุงและแก้ไขโดยด่วน โดยการเปิดรายวิชาให้กับนักศึกษาตกค้างทุกภาคการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการเปิดรายวิชาที่สเกาควบคู่กับรหัสวิชาใหม่ เนื่องจากการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ และไม่เปิดรายวิชานั้น ๆ แล้วหรือการเทียบรายวิชาให้กับนักศึกษา ซึ่งมีสาเหตุจากอีกหลายประการดังนี้

2.1 นักศึกษาไม่สามารถลงทะเบียนเรียนได้ เนื่องจากไม่ผ่านวิชาบังคับก่อนจะทำให้ลงทะเบียนวิชาตัวต่อเนื่องไม่ได้ ซึ่งอาจเป็นวิชาตัวสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาหรือนักศึกษาค้างชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา ทำให้ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาถัดไปได้ เพราะตามข้อบังคับของสถาบันได้กำหนดไว้ว่านักศึกษาที่จะลงรายวิชาตัวต่อเนื่องได้จะต้องผ่านรายวิชาบังคับก่อน หากรายวิชานั้นได้ระบุวิชาบังคับก่อนไว้ และนักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนให้ตรงกับโครงสร้างหลักสูตรถึงจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ และนักศึกษาจะต้องชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาให้เรียบร้อยก่อนการลงทะเบียน

2.2 จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอ เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาด Covid-19 ต้องมีการจัดห้องเรียนแบบเว้นระยะห่าง หรืออาจเป็นรายวิชาที่ต้องเข้าใช้ห้องปฏิบัติการหรือเป็นรายวิชาที่ต้องลงพื้นที่สำรวจสถานที่จริงและอาจารย์ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการวัดและประเมินผลในรูปแบบออนไลน์

2.3 นักศึกษาไม่ทราบข้อมูลแผนการศึกษา เนื่องจากไม่ได้ตรวจสอบรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรหรือแผนการศึกษา ทำให้นักศึกษาไม่ได้ลงทะเบียนเรียนตามแผนการศึกษาของหลักสูตร และส่วนงานวิชาการไม่มีการติดตามนักศึกษาตกค้างหรือนักศึกษาที่ไม่ลงทะเบียนตามแผนการศึกษา ไม่มีการแจ้งเตือนให้นักศึกษาทราบ ทำให้นักศึกษาลงทะเบียนไม่ทันตามกำหนดเวลาหรือลงทะเบียนไม่ตรงตามโครงสร้างหลักสูตร

2.4 อาจารย์ผู้สอนไม่เพียงพอ เนื่องจากสถาบันฯ ได้มีการกำหนดเกณฑ์ภาระงานสอน (DPBP) ของอาจารย์ผู้สอนไว้ไม่ให้มากหรือน้อยเกินไปซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายค่าสอนที่คิดตามจำนวนหัวของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน และที่อาจารย์ผู้สอนไม่ทราบข้อมูลนักศึกษาที่ตกค้าง จนกว่านักศึกษาจะเขียนคำร้องขอลงทะเบียนเรียนล่าช้าในรายวิชานั้น ๆ ซึ่งอาจหมดเขตการเปิดรายวิชาและหมดเขตการลงทะเบียนเรียนล่าช้าแล้ว เพราะนักศึกษาไม่สนใจในการตรวจสอบรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา ทำให้ไม่มีวิชาลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น ๆ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการลาพักการศึกษาของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีแนวทางการแก้ไขปัญหา และนำเสนอการปรับปรุงกระบวนการลาพักการศึกษาให้มีความเหมาะสม ดังนี้

1. ควรพิจารณาถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เป็นวิชาหลัก หรือวิชาที่ต้องใช้อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ ในช่วงสถานการณ์ฉุกเฉินจากโรคระบาด Covid-19 แผ่นดินไหว น้ำท่วมหรือสถานการณ์ฉุกเฉินอื่น ๆ ที่ไม่สามารถเข้าเรียนในห้องเรียนได้ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ความรู้เต็มตามศักยภาพในการเรียน
2. ควรมีการปรับปรุง หรือ ปรับเปลี่ยนแผนการเรียนการสอนในหลักสูตร เพื่อเป็นการสลับรายวิชาที่มีเนื้อหาว่าง่ายอยู่ในภาคการศึกษานั้น ๆ โดยสามารถจัดได้ในรูปแบบดังนี้ โดยการจัตรายวิชาที่เป็นวิชาเลือกในหมวดศึกษาทั่วไป และกลุ่มวิชาพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์ไว้ในภาคการศึกษาที่ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยหลีกเลี่ยงการจัดรายวิชาที่มีเนื้อหาอยู่ในภาคการศึกษานั้น ๆ เช่น วิชาเคมี ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ อยู่ในภาคเรียนเดียวกัน
3. ควรจัดทำแผนการเรียนการสอน ที่ชัดเจนเป็นขั้นตอน วิธีการวัดผลการเรียนในรายวิชาหลักและมีเนื้อหาว่าง จะต้องมีการทดสอบเพื่อเก็บคะแนนบ่อยครั้งขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้ปรับตัวในการอ่านหนังสือและการทำข้อสอบ
4. ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาในรายวิชาเรียนที่เป็นรายวิชาหลักโดยให้มีการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่มุ่งเน้นการนำไปใช้เพื่อการศึกษาต่อในชั้นปีหรือรายวิชาต่อไป
5. สถาบันฯ ควรมีนโยบายจัดการเรียนการสอน การวัดผลการศึกษา ที่ชัดเจนในสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นได้ และให้รวดเร็วทันต่อสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่
6. ควรมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาคอยติดตามและให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษาที่เคยลาพักการศึกษาเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาตรงตามโครงสร้างหลักสูตรและสำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด
7. ควรมีระบบการติดตาม ให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษากลุ่มที่มีปัญหาทั้งด้านการเรียน การเงิน หรือปัญหาด้านสุขภาพ ควรทำงานเชิงรุก สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้ง เช่น การจัดหาทุนฉุกเฉินให้แก่นักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเงินเพื่อชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา การจัดหาทุนจากหน่วยงานภายนอกสนับสนุนเงินทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษา
8. สถาบันฯ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่พยาบาลหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต คอยให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่ประสบปัญหาทางด้านจิตใจ หรืออารมณ์ เพื่อช่วยให้นักศึกษาผ่อนคลาย ลดอาการเครียดหรือซึมเศร้าจากปัญหาด้านการเรียนหรือครอบครัว
9. สถาบันฯ ควรมอบนโยบายให้กับทุกส่วนงานวิชาการในการจัดทำแผนการเรียนการสอนสำรองหากเกิดกรณีฉุกเฉินหรือเหตุไม่คาดฝันขึ้น
10. สถาบันฯ ควรมีประกาศที่ชัดเจนหรือแนวทางปฏิบัติสำหรับการวัดผลการศึกษา ที่ข้อบังคับระบุว่านักศึกษาต้องเข้าสอบปลายภาคทุกวิชา ถึงจะสามารถคิดคะแนนรายวิชา หรือคะแนนเฉลี่ยสะสมได้ ซึ่งแนวทางปฏิบัติอาจไม่ต้องเข้าสอบปลายภาคแต่ใช้วิธีการวัดผลแบบอื่นประกอบการวัดผล เช่น คะแนนการเข้าเรียน การสอบย่อย การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย หากคะแนนถึงที่จะตัดเกรดได้ อาจารย์ผู้สอนก็สามารถตัดเกรดให้กับนักศึกษาได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงลึกข้อมูลการลาพักการศึกษา ตามเพศ ตามชั้นปี ตามคณะ ในแต่ละปีการศึกษา ให้ครอบคลุมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการลาพักการศึกษา เพื่อสามารถนำผลการศึกษาไปกำหนดนโยบายแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำไปใช้เชื่อมโยงกับระบบงานอื่นที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตบัณฑิตและมีผลต่อการตัดสินใจในด้านการบริหารงานของทุกส่วนงานวิชาการและผู้บริหารต่อไป
2. ควรมีการศึกษาแนวทางจัดการเรียนการสอนของอาจารย์เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนอย่างถ่องแท้และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาวิจัยให้ทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้นักศึกษาขอลาพักการศึกษา เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการดูแลให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักศึกษาในการลาพักการการศึกษาให้มีความเหมาะสมต่อไป และช่วยให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

เอกสารอ้างอิง

- เกษตร เมืองทอง. 2544. สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ ครุ ศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร. 72 หน้า.
- จूरืพร กาหยี และฐานิตา ลอยวิรัตน์. 2555. การศึกษาปัญหาและสถานภาพทางการเรียนของนักศึกษาที่ลาพักการศึกษา
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา. 78 หน้า.
- รังสิต เชื้อคำจันทร์. 2550. การเปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นปีที่ 1
วิทยาลัยการอาชีพบึงกาฬ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดเอกสารวิจัยการศึกษา. รายงานการวิจัย. วิทยาลัยการอาชีพบึงกาฬ.
หนองคาย. 75 หน้า.
- ลำปาง พันธุ์เพชร. 2558. ข้อเสนอการแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักเรียนระดับ ปวช. วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารจัดการศึกษา.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม. 111 หน้า.
- วรินทร์ รัชโพธิ์. 2560. สาเหตุการออกกลางคันของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. วารสารการเมืองการปกครอง. 7(2): 335-346.
- วันเฉลิม วรรณสถิต. 2559. เครื่องมือคุณภาพ 7 ชนิด (7 QC Tools). [Online]. Available:
<http://econs.co.th/index.php/2016/07/29/7-qc-tools/>. (สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2560).
- สรารุณี สืบแย้ม. 2552. การศึกษาสาเหตุการออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตรของ
นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
[Online]. Available: <http://thairesearch.org>. (สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2555).
- อดิศักดิ์ มิตติ. 2562. สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. หน้า 493-496. ใน: การประชุมวิชาการสำหรับนักศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 3.
วันศุกร์ที่ 1 พฤษภาคม 2563 ณ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพมหานคร.
- อมรา ครองแก้ว. 2561. สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. วารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ (สทมส.). 24(พิเศษ): 136-143.
- อุทัย ลือสกุล. 2553. รูปแบบการแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง.
รายงานการวิจัย. วิทยาลัยเทคนิคตรัง. ตรัง. 125 หน้า.